

**European
Bureau for
Conscientious
Objection**

СПІЛЬНИЙ ПРЕС-РЕЛІЗ

Верховний Суд (Україна) звільнив в'язня сумління: сумлінного відмовника Віталія Алексеєнка

Київ, 26 травня 2023 р

Учора, 25 травня 2023 року, Верховний Суд в Києві (Україна), суд касаційної інстанції, скасував обвинувальний вирок в'язню сумління Віталію Алексеєнку (який був присутній по відеозв'язку з в'язниці), і постановив негайно звільнити його та направити справу на повторний розгляд у суді першої інстанції. Представник ЕВСО Дерек Бретт приїхав зі Швейцарії в Україну та був присутній на судовому засіданні як міжнародний спостерігач.

Європейське бюро сумлінної відмови (European Bureau for Conscientious Objection, EBCO), **Антивоєнний Інтернаціонал** (War Resisters' International, WRI) та **Асоціація Зв'язок (Connection e.V., Німеччина)** вітають рішення Верховного Суду звільнити сумлінного відмовника Віталія Алексеєнка і закликають зняти з нього всі обвинувачення.

"Цей результат набагато кращий, ніж я очікував, коли вирушав до Києва, і це може бути знаковим рішенням, але ми не будемо знати напевно, поки не побачимо повний текст рішення суду. А тим часом давайте не забувати, що Віталій Алексеєнко все ще на гачку", заявив сьогодні **Дерек Бретт**.

"Ми стурбовані тим, що замість виправдання було призначено повторний розгляд справи. Попереду ще багато роботи, щоб відстояти право на відмову вбивати для всіх, чиє право на сумлінну відмову від військової служби було порушено. Але сьогодні свобода для Віталія Алексеєнка, нарешті, забезпечена після низки закликів міжнародного громадянського суспільства та мирних рухів. Це досягнення всіх тисяч людей, дехто з яких живе далеко від України, які дбали, молилися, діяли та різними способами висловлювали свою підтримку та солідарність. Дякую всім, це наше спільне свято", додав **Юрій Шеляженко**.

Висновок amicus curiae на підтримку Віталія Алексеєнка спільно подали до суду перед розглядом справи **Дерек Бретт**, представник ЕВСО та головний редактор щорічного звіту ЕВСО про сумлінну відмову від військової служби в Європі, **Фівос Ятрелліс**, почесний юридичний радник держави (Греція), член Amnesty International - Греція та член Грецької національної комісії з прав людини (незалежний дорадчий орган Грецької Держави), **Нікола Канестріні**, професор і адвокат (Італія), і **Юрій Шеляженко**, доктор філософії з права, виконавчий секретар Українського Руху Пацифістів (Україна).

Віталій Алексеєнко, християнин, протестант і сумлінний відмовник, 23 лютого 2023 року був ув'язнений і провів останні місяці у Коломийській виправній колонії № 41 після його засудження до одного року позбавлення волі за відмову від призову в армію з релігійних переконань совісті. 18 лютого 2023 року була подана касаційна скарга до Верховного Суду, але Верховний Суд відмовився призупинити його покарання на час розгляду справи та призначив розгляд справи на 25 травня 2023 року. Ось його перша заява після звільнення 25 травня:

«Коли мене випустили з тюрми, я почувався так, що хотілося кричати "Алилуя!" - все таки Господь Бог є і не залишає своїх дітей. Напередодні звільнення мене конвоювали до Івано-Франківська, але не встигли етапувати до суду в Київ. Мені віддали речі. грошей у мене не було, довелося йти пішки до гуртожитку. Дорогою допомогла моя знайома, пенсіонерка пані Наталя, теж переселенка, тільки я зі Слов'янська, а вона з Дружківки, я їй вдячний за

турботу, передачі та відвідування у в'язниці. Поки з торбою тягався, втомився. До того ж була повітряна тривога через російські атаки. Через повітряну тривогу я ніч не спав, а після тривоги вдалося поспати дві години. Потім я пішов до кримінально-виконавчої служби, і там мені повернули паспорт та мобільний телефон. Сьогодні та на вихідні буду відпочивати та молитися, а з понеділка шукатиму роботу. Також я хотів би ходити на судові засідання у справах сумлінних відмовників та підтримувати їх, зокрема, цікаво було б відвідати засідання апеляційного суду по справі Михайла Яворського. І взагалі хотілося б допомагати відмовникам, а якщо когось посадять, відвідувати, передавати передачі. Оскільки мені призначили новий суд, я також буду просити, щоб мене виправдали.

Велика подяка всім, хто мене підтримував. Дякую всім тим, хто написав листи до суду, хто передавав мені поштівки. Дякую журналістам, особливо Феліксу Корлі з норвезької служби новин Forum 18, які не ігнорували ситуацію, що людину посадили в тюрму за відмову вбивати. Дякую депутатам Європейського парламенту Дітмару Кестеру, Удо Бульманну, Клер Дейлі та Міку Воллесу, а також віце-президенту ЕВСО Сему Бісемансу та всім іншим правозахисникам, які вимагали мого звільнення і реформування законодавства України, щоб було захищене право кожної людини на відмову вбивати, щоб люди не сиділи в тюрмі за вірність Божій заповіді «Не убий». Хочу подякувати за професійний захист адвокату безоплатної правової допомоги Михайлові Олейняшу, особливо за його виступ у Верховному Суді і наполегливість, щоб суд взяв до уваги висновок міжнародних експертів про право на сумлінну відмову від військової служби. Дякую авторам цього висновку, пану Дереку Бретту зі Швейцарії, пану Фівосу Ятреллісу з Греції, професору Ніколі Канестріні з Італії та особливо Юрію Шеляженку з Українського Руху Пацифістів, який весь час допомагав мені захищати свої права. Особлива подяка представнику ЕВСО Дереку Бретту, який прибув до Києва для участі в судовому засіданні в якості міжнародного спостерігача. Я ще не знаю, що написано у рішенні Верховного Суду, але дякую шановним суддям, що принаймні відпустили мене на волю.

Я також вдячний президенту ЕВСО Алексії Цуні за відвідування мене у в'язниці. Цукерки, які вона принесла, я роздав хлопцям на Великдень. Там у колонії сидять багато хлопців 18-30 років. Є і такі, хто сидить через політичну позицію, наприклад, за пост у соцмережах. Так, щоб як мене, посадили людину за її християнську віру, випадок більш рідкісний. Хоча є там один хлопець, якого посадили начебто через конфлікт зі священником, я не знаю деталей, але це зовсім інше, ніж відмова вбивати людей. Люди мають жити мирно, а не конфліктувати та проливати кров. Я хотів би зробити щось таке, щоб війна швидше закінчилася і був справедливий мир для всіх, щоб ніхто не вмирав, не страждав, не сидів у тюрмі і не проводив безсонні ночі під час повітряних тривог через цю жорстоку та безглузду війну проти всіх Божих заповідей. Але я поки не знаю, як це зробити. Знаю тільки, що має бути більше росіян, які відмовляються вбивати українців, відмовляються підтримувати війну та брати участь у війні будь-яким способом. І з нашого боку потрібно те саме».

Дерек Бретт також відвідав судове засідання у справі Андрія Вишневецького 22 травня в Києві. Вишневецький, християнин, сумлінний відмовник від військової служби та учасник Українського Руху Пацифістів, всупереч велінню власної совісті утримується на передовій у підрозділі Збройних сил України. Він подав позов до Президента України Володимира Зеленського щодо встановлення порядку звільнення з військової служби на підставі сумлінної відмови. Верховний Суд дозволив Українському Руху Пацифістів вступити у справу як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача. Наступне засідання суду у справі Вишневецького призначено на 26 червня 2023 року.

Ми закликаємо Україну негайно відмовитися від політики замороження права людини на сумлінну відмову від військової служби, зняти обвинувачення з Віталія Алексеєнка та звільнити з військової служби Андрія Вишневецького, а також виправдати всіх засуджених сумлінних відмовників, в тому числі християнських пацифістів Михайла Яворського та Геннадія Томнюка. Ми також закликаємо Україну скасувати заборону для всіх чоловіків віком від 18 до 60 років залишати країну та інші практики призову та мобілізації, несумісні з зобов'язаннями України щодо прав людини, включаючи свавільні затримання призовників і примус до постановки на військовий облік як передумову законності будь-яких цивільних відносин, таких як навчання, працевлаштування, шлюб, соціальне забезпечення, реєстрація місця проживання тощо.

Ми закликаємо Росію негайно і беззастережно звільнити з неволі сотні солдатів і мобілізованих цивільних осіб, які відмовляються брати участь у війні і незаконно утримуються в ряді місць на окупованих Росією територіях України. Повідомлялося, що російська влада використовує погрози, психологічне насильство та тортури, щоб змусити затриманих повернутися на фронт.

Ми закликаємо як Росію, так і Україну повною мірою забезпечити право на сумлінну відмову від військової служби, в тому числі у воєнний час, що повністю відповідає європейським та міжнародним стандартам, зокрема стандартам, встановленим Європейським судом з прав людини. **Право на відмову від військової служби з мотивів сумління** є невід'ємною складовою права на свободу думки, совісті та релігії, гарантованого статтею 18 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права (МПГПП), яка **не допускає відступів навіть під час надзвичайної небезпеки для країни** (на зразок воєнного стану), як зазначено в частині другій статті 4 МПГПП.

Ми рішуче засуджуємо російське вторгнення в Україну та закликаємо всіх солдатів не брати участь у бойових діях, а всіх мобілізованих – відмовитися від військової служби. **Ми засуджуємо усі випадки примусового і навіть насильницького призову до армій обох сторін**, а також усі випадки переслідування осіб, які відмовляються від військової служби з мотивів сумління, дезертирів та учасників ненасильницьких антивоєнних протестів. **Ми закликаємо ЄС працювати заради миру, максимально вкладатися в дипломатію та переговори, закликати до захисту прав людини та надавати притулок і візи тим, хто виступає проти війни.**

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ:

Прес-реліз і річний звіт EBCO про сумлінну відмову від військової служби в Європі 2022/23, що охоплює регіон **Ради Європи** (PE), а також **Росію** (колишня держава-член PE) і **Білорусь** (держава-кандидат у члени Ради Європи): <https://ebco-beoc.org/node/565>

У фокусі ситуація в **Росії** - незалежна доповідь російського Руху Сумлінних Відмовників (часто оновлюється): <https://ebco-beoc.org/node/566>

У фокусі ситуація в **Україні** - незалежна доповідь Українського Руху Пацифістів (часто оновлюється): <https://ebco-beoc.org/node/567>

У фокусі ситуація в **Білорусі** - незалежна доповідь Білоруського правозахисного центру «Наш дім» (часто оновлюється): <https://ebco-beoc.org/node/568>

Підтримайте кампанію #ВідмовВійні (#ObjectWarCampaign): Росія, Білорусь, Україна: Захист і притулок для дезертирів і сумлінних відмовників від військової служби

**#OBJECT WAR
CAMPAIGN**

Solidarity with conscientious objectors and deserters from Russia, Belarus and Ukraine **Sign now!**

**#ОткажиВойне
#ВідмовВійні**

ЩОДО ДОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ІНТЕРВ'Ю, будь ласка, звертайтеся до контактних осіб:

Дерек Бретт, місія [EBCO](https://ebco-beoc.org) в Україні, головний редактор щорічного звіту EBCO про сумлінну відмову від військової служби в Європі, +41774444420; derekubrett@gmail.com

Юрій Шеляженко, виконавчий секретар [Українського Руху Пацифістів](https://wri-irg.org), організація-член EBCO в Україні, +380973179326, shelya.work@gmail.com

Семіх Сапмаз, [Антивоєнний Інтернаціонал \(WRI\)](https://wri-irg.org), semih@wri-irg.org

Руді Фрідріх, [Асоціація Зв'язок \(Connection e.V.\)](https://connection-e.v.org), office@Connection-eV.org

ВЕРХОВНИЙ СУД (УКРАЇНА) ЗВІЛЬНИВ СУМЛІННОГО ВІДМОВНИКА

ВІТАЛІЯ АЛЕКСЕЄНКА

[Європейське бюро сумлінної відмови \(European Bureau for Conscientious Objection, EBCO\)](#) було засноване у Брюсселі 1979 року як парасолькова структура для національних асоціацій сумлінних відмовників в європейських країнах з метою адвокації права на відмову з мотивів сумління від підготовки до війни та будь-якого іншого виду військової діяльності, як одного з основних прав людини. Бюро має статус участі в Раді Європи з 1998 року і є членом її Конференції міжнародних неурядових організацій з 2005 року. Бюро уповноважене звертатися із колективними скаргами за Європейською соціальною хартією з 2021 року. Бюро забезпечує експертизу та юридичні висновки від імені Генерального директорату з прав людини та правових питань Ради Європи. Бюро бере участь у складанні щорічного звіту Комітету з питань громадянських свобод, юстиції та внутрішніх справ Європейського Парламенту щодо застосування державами-членами його резолюцій щодо відмови з мотивів сумління та цивільної (альтернативної невійськової) служби, як визначено у "Bandrés Molet & Bindi Resolution" 1994 року. Бюро є повноправним учасником Європейського молодіжного форуму з 1995 року.

[Антивоєнний Інтернаціонал \(War Resisters' International, WRI\)](#) заснований в Лондоні в 1921 році як глобальна мережа масових організацій, груп і окремих осіб, які разом працюють заради світу без війни. WRI залишається відданим своїй установчій декларації про те, що «Війна - це злочин проти людяності, тому я рішуче відмовляюся підтримувати будь-які види війни і старатимусь усунути всі причини війни». Сьогодні WRI — це глобальна пацифістська та антимілітаристська мережа, яка налічує понад 90 афілійованих груп у 40 країнах. WRI сприяє взаємній підтримці, об'єднуючи людей у спільноті за допомогою публікацій, подій та акцій, ініціюючи ненасильницькі кампанії, які активно залучають місцеві групи та окремих осіб, підтримуючи тих, хто виступає проти війни та хто кидає виклик її причинам, а також займаючись адвокацією та просвітою з питань пацифізму та ненасильства. WRI проводить три програми роботи, важливі для мережі: "Право відмовитися вбивати", "Програма ненасильства" та "Протидія мілітаризації молоді".

[Асоціація Зв'язок \(Connection e.V.\)](#) була заснована в 1993 році як об'єднання, що відстоює всеосяжне право на відмову від військової служби з мотивів совісті на міжнародному рівні. Організація розташована в Оффенбаху, Німеччина, і співпрацює з групами, які виступають проти війни, призову та армії в Європі та за її межами, де її діяльність поширюється на Туреччину, Ізраїль, США, Латинську Америку та Африку. Connection e.V. вимагає надання притулку сумлінним відмовникам від військової служби з районів війни, а також пропонує консультації та інформацію для біженців і підтримку їхньої самоорганізації.